

PENSIONS

nyheterna

"Mer korkad än
Dynamit-Harry"

LEDAREN SID 2

Håkan Svärdman, samhällspolitisk
chef på försäkringsfacket Forena

Pensionssystemets Uppfinnarjocke

SID 4

Swedbankare tar över
vd-stolen på PRI

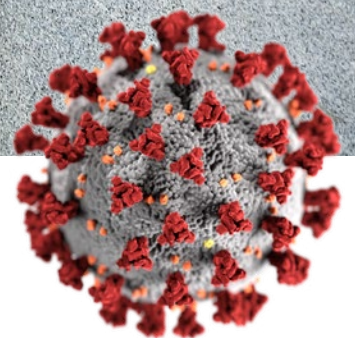
SID 3

Så kan Sverige klättra
i pensionsrankingen

SID 11

Tradbolagen klarar coronakrisen
– än så länge

SID 13

Bedragarnas Mr Fixit

På vår Terminsstart Pension i februari hade vi en diskussion under rubriken "Alvedon mot Allradomen", för att fördjupa diskussionen om varför Allra friades i tingsrätten. Allras sparare hade ju inte förlorat pengar, möjligen en del av avkastningen. De gick plus. Inte brottsligt.

I vår panel förklarade advokat Olle Nykvist på Cirio att en anledning till att Allra och företrädarna vann var att de "varit noga förberedda för processen och samlat in bra bevisning". De hade en skicklig advokatbyrå, Gernandt & Danielsson, med stor erfarenhet av processrätt. Dessutom från Stockholm, betydligt bättre än Pensionsmyndighetens lantisbyrå.

Jag har läst ordkrevader om Allra under ett par års tid och inser att dokumentation is da shit. Noggrannhet i detaljer är ett måste för att vinna. Till Varje Pris.

Låt mig då berätta om Mr G, som misstänks ha kapat Pensionsnyheternas researcher Småspararguidens Patrick Siegbahns mejl och hårddisk. Detta för att snoka bland Patricks kontakter och "misskreditera" honom, som Ekobrottsmyndigheten påpekat.

Mr G misstänks för att ha kopierat hans sms och mejl och att ha lagt ut dessa i klartext på Flashback. Mr G synkade dock datorerna så att hans egen hårddisk hamnade hos Patrick, med barnbilder och allt.

Mr G ville hjälpa sin uppdragsgivare Alexander Ernstberger att få reda på vilka personer som jagade honom i media och ville hitta nåt som kunde hjälpa honom i processen. Alexander kände Mr G och de bor båda på Lidingö, fast Mr G bor i hyresrätt och inte i Lidingös dyraste kåk. Mr G är dock i häkte just nu.

Mr G var vd för ett finansbolag, Retail Finance, som jobbade med finansiering inom detaljhandeln. ICA knuffade in 25 miljoner kr i bolaget i ett par omgångar 2010.

"Vi tror oss kunna ta extrema marknadsandelar. Inom fem år ska vi ha en position

på leasingområdet efter de fyra storbankerna", sa den dåvarande vd:n Mr G till Di, när Ica-handlarna gick in som ägare.

Det gick sådär. Styrelsen upptäckte 2013 att man utsatts för bedrägeri och att det försvunnit 23 miljoner kr. 19 av dessa hade kopplingar till två av Mr G:s bolag, enligt tingsrätten.

I styrelsen satt finanskonsulten Catharina Lagerstam (känd som visselblåsare i HQ) som började vända på stenarna. Hon tog senare Mr G:s plats som vd.

Mr G började leta efter sätt att komma åt dem som jagade honom, särskilt Catharina Lagerstam.

Ica ryckte in med ett privat säkerhetsbolag och ordnade personskydd åt henne.

Hon upptäckte vid ett tillfälle att någon, oklart vem, var på väg upp till hennes lägenhet i en skylift med en glasskärare och sugkoppar för glasrutor - iförd skidmask. Gärningsmannen försvann vid upptäckten, men lämnade skyliften på gatan. Den var registrerad på Mr G:s svärfars plåtslageri.

Några år senare, 2018, uppger Mr G att han fått uppdrag av Alexander Ernstberger att hjälpa honom med det som han i polisförhör beskriver som "värderingar av hans bolag". Värderingen gjordes av Jarl Securities. Allra kunde vara värt allt mellan ett par hundra miljoner och ett par miljarder. Mr G skrev under. Den högre värderingen jämförde Allra med Apple, i ett intyg som presenterades i tingsrätten. Detta för att bevisa att Alexanders aktier i Allra kunde vara mycket värdefulla, varför det inte var något överpris när dessa såldes till Oak, vilket åklagaren försökte bevisa i tingsrätten.

Mr G är alltså en sorts finansbedragarnas Mr Fixit, såna som behövs, om osanningen ska fram. Till Varje Pris. I hans fall 900 000 kr, som hans fru ska ha fakturerat Allra.

Det ska bli kul att se honom live i tingsrätten för att förklara att han aldrig hade hört talas om Patrick Siegbahn och varför han då hade en utskrift av Patricks körkort liggande i lägenheten på Lidingö. Möjligen får vi också svar på varför Allra gör affärer med kriminella som är mer korkade än Dynamit-Harry i Jönssonligan. Men det är nog för mycket begärt.

Redaktionen

Pensionsnyheterna Analys ges ut av **Exakt Media AB**
Johannesgränd 1, 111 30 Stockholm
08-455 67 70, Fax 08-658 43 46
Orgnr 556 733-3561
BG 5514-2061

Redaktion

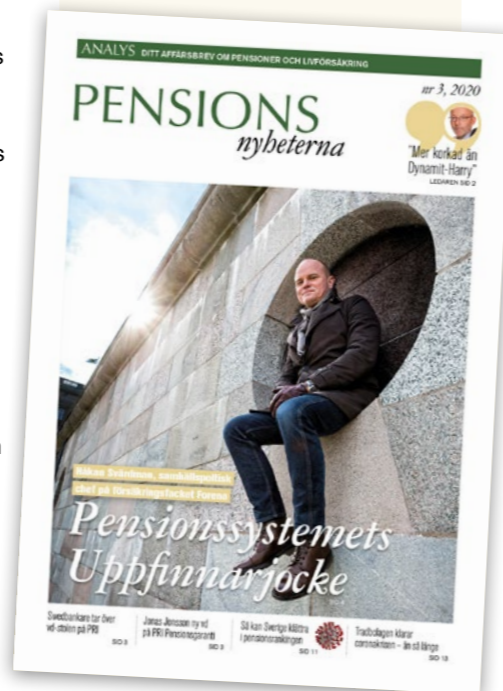
Mikael Nyman Chefredaktör
08-455 67 78
mikael.nyman@exaktmedia.se
Mirza Gazic Redaktör
08-455 67 74
mirza.gazic@exaktmedia.se
Malin Svenberg Ansvarig utgivare
08-455 67 76, 070-668 44 99
malin.svenberg@exaktmedia.se
Magnus Näsmark
Layout och design
070-602 25 40
magnus@formfaktion.com

Prenumerationer

Redaktionen 08-455 67 70
prenumeration@pensionsnyheterna.se
Prenumerationspriset är 4 850 kr (exkl. moms) per år.
Pris för prenumeration utanför Sverige är 5 110 kr.
Prenumerationen betalas i förskott och kan endast avslutas vid prenumerationens slut, ej under löpande period.

Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Det är inte tillåtet att vidarebefodra, kopiera eller på annat sätt mångfaldiga materialet utan ansvarig utgivares medgivande.

Detta nummer är presslagt den 9 april, 2020.
ISSN 1654-5990

Omslagsfoto: Håkan Lindgren

Personnyheterna

Jonas Jonsson ny vd på PRI Pensionsgaranti

» Styrelsen i Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti har utnämnt Jonas Jonsson till ny vd och koncernchef för PRI-koncernen. Han tillträder det nya jobbet under sommaren 2020 och efterträder då Jan Ahlström.

Jan Ahlström, som lämnar PRI Pensionsgaranti efter 10 år som vd, kommer att vara kvar fram till sin pensionering under vintern som stödhyll för att säkerställa en smidig överlämning till Jonas.

"Vi har haft en grundlig och bra rekryteringsprocess och utvärderat ett antal kvalificerade kandidater. Med Jonas som VD får vi en stark ledare med lång och omfattande erfarenhet från försäkringsbranschen", säger Tore Bertilsson, styrelseordförande i PRI Pensionsgaranti.

"Jag är stolt och glad att få förtroendet att leda PRI Pensionsgaranti framöver. PRI är som garant för företagens pensionslösningar i egen regi en oerhörd viktig aktör i det svenska tjänstepensionssystemet. En central uppgift som kräver ett starkt bolag, samtidigt som vi vill fortsätta att utveckla den växande affären med pensionsrelaterade tjänster som hjälper våra kunder", säger Jonas Jonsson enligt ett pressmeddelande.

Trio lämnar MinPensions styrelse

» MinPension har meddelat att en ny ledamot och nya suppleanter valts in i styrelsen.

De som lämnar styrelsen är Brummer Lifes vd Helena Palmgren, Bliwas vd Tua Holgersson samt AMF:s marknadschef Cecilia

Klarnas riskchef till Skandia Livs styrelse

» Valberedningen i Skandia Liv föreslår att Klarnas riskchef Hanna Jacobsson väljs in som ny styrelseledamot.

Jacobsson har ett förlutet på Skandia och hade mellan 2010 och

Jonas Jonsson.

Jonas kommer närmast från det spanska försäkringsbolaget Mapfre där han varit ansvarig för uppbyggnaden av deras globala livförsäkringsaffär. Jonas började sin yrkeskarriär med att arbeta som aktuarie på Skandia.

Han har därefter haft ett antal olika chefsroller såväl i Sverige som utomlands med cirka 18 år inom Skandiakoncernen och därefter en femårsperiod inom Swedbank-koncernen, bland annat som vd för Swedbank Försäkring.

Rosendahl Lavén. Den nya ledamoten blev Anna Karin-Laurell, Folksams chef för affärsområdet liv. De nya suppleanterna är Johan Bergsten från SPV, Sofia Eriksson från Pensionsmyndigheten, Swedbank Försäkrings Peter Salomon-Sörensen och Skandias Anna-Carin Söderblom Agius.

2016 olika roller inom finansiell- och aktuariell analys i bolaget. Dessutom var hon group cfo på Nordea Life & Pensions mellan 2016 och 2018.

Övriga ledamöter föreslås bli omvalda.

Folksams cfo blir vd för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag

» Folksamgruppens finanschef Jesper Andersson lämnar Folksam för att bli vd för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (Löf), en tjänst han tillträder den 1 december.

Andersson har varit på Folksam sedan år 2000 och blev cfo 2017.

"Jag vill rikta ett stort tack till Jesper för hans mångåriga insats för Folksam med dotterbolag. Jesper har varit en av de drivande krafterna i den utveckling som gjort Folksam till den ledande försäkringsgrupp vi idag är. Jag har haft förmånen att under flera år arbeta nära Jesper i koncernledningen. Vi kommer att sakna hans unika kombination av intelligens, prestigelöshet och humor. Jag önskar honom all lycka", säger koncernchefen Ylva Wessén.

Andersson har varit föräldradedig sedan början av året och ska därför inte återgå till Folksam. Linn Edström Larsson fortsätter som tillförordnad cfo tills en permanent efterträdare till Jesper Andersson rekryteras.

Sandra Petersson ny chef för Foras Partsrelationer

» Den 1 mars tillträdde Sandra Petersson som chef för Foras avdelning Partsrelationer och Produkt. Hon ansvarar

för partsrelationerna med arbetsmarknadens parter, bland annat Svenskt Näringsliv och LO. På hennes bord finns även administrationen av Avtalspension SAF-LO och därigenom relationerna med de valbara pensionsbolagen.

"Sandra Petersson har varit en viktig del i det arbetet och därför känns det mycket bra att hon kliver in som chef för vår avdelning Partsrelationer och Produkt. Tillsammans med hela avdelningen tar hon nu detta viktiga arbete vidare", säger Jonas Ardeh, chefsjurist och områdeschef för Juridik och Partsrelationer där avdelningen Partsrelationer och Produkt ingår.

Sandra Petersson kom till Fora 2012 och började som handläggare. De senaste åren har hon som affärsansvarig bland annat arbetat med informationsträffar för förbunden och med den utvärdering som görs varje år av de valbara pensionsbolagen.

Mikael Nyman Chefredaktör mikael.nyman@exaktmedia.se

Håkan Svärdman, samhällspolitisk chef Forena:

”*Politikerna behöver bli tuffare med pensionsåldrarna*”

Redan som 13-åring tog han medalj i boxning, han har haft partibok i socialdemokraterna, jobbat åt Göran Persson och fiskat med nuvarande LO-ordföranden Karl-Petter Thorwaldsson. En perfekt bakgrund för Pensionssystemets Uppfinnarjocke Håkan Svärdman, som ständigt kommer med nya förslag till hur pensionsproblemen ska lösas. Problemet är bara att politikerna inte gör som han vill och att Coronakrisen kan komma i vägen för det stora reformprogrammet, som han och facket Forena slåss för.

forts.

Det är lite underligt, men den fackliga rörelsen är inte särskilt synlig i pensionsdebatten.

Den frågan har man överlåtit till de politiska partierna, så länge det inte handlat om tjänstepensionerna, som man inte vill att politikerna ska lägga sig i. Men försäkringsfacket Forena tänkte annorlunda och bestämde sig för att flytta fram positionerna genom att ta fram ett välfärdspolitiskt program. Och vad var då lämpligare än att rekrytera Folksam-analytiker och Uppfinnarjocke Håkan Svärdman, som äntligen fick chansen om att börja driva debatt i pensionsfrågorna med en riktig megafon.

–Försäkringsbolagen är ju affärsdrivande och där kan man inte ta samma position som man kan göra om man jobbar för ett fackförbund, säger han som en förklaring till att han nu kan och berättar vad man tycker att politikerna ska göra – och inte göra.

LEDIG RUTA

Forena tog en ruta som var ledig. Få, eller rättare sagt inga, andra fackförbund tog någon aktiv roll i pensionsdebatten, vid sidan av enstaka utspel. Det samlade greppet började med Forena och Håkan Svärdman.

–Jag har aldrig jobbat fackligt tidigare men förvänas över att facken i övrigt inte tagit större utrymme i många socialförsäkringsfrågor. Fackföreningsrörelsen är ändå ägare av Sveriges största pensionsområde, tjänstepensionerna, och det vore naturligt att förbunden skulle ha någon pensionspolitisk programförklaring. Men det har de inte. Vi blev de första på Forena att ta fram ett pensionspolitiskt program, säger han.

Nu hör det till saken att LO:s nuvarande ordförande Karl-Petter Torwaldsson var den som fick in den nybakade statsvetaren Svärdman i socialförsäkringsfrågorna.

I yngre år fiskade de tillsammans och när Källe, som han heter bland partivänner, blev utredare i Storstadsutredningen nappade Håkan Svärdman på betet om att flytta in i regeringskansliet och bli kommitésekreterare.

Med Karl-Petter Torwaldsson i LO-borgen, mer än 25 år senare, borde de kunna prata mera om hur facken ska jobba med pensionsfrågorna och samordna, men så har det inte blivit.

–Vi fiskar ju inte längre tillsammans, vi har slutat med det. Jag tycker att det är jättekonstigt att det inte är några andra fackförbund som driver frågor om pensionerna, säger han.

PLATS PÅ TRIBUNEN

Nu har Forena fått en plats bakom mikrofonerna där man genom Håkan Svärdman kritiserar pensionssystemet. Det ger för lite pengar till många pensionärer, mätt som kompensationsgrad i förhållande till slutlön. Och det ger för mycket pengar till dem som inte jobbat och som får garantipension, bostadstillägg och äldreomsorgstöd. För folk med låga inkomster är det nästan ingen skillnad alls om de jobbat i 40 år eller inte. Det kan skilja någon tusenlapp i månaden mellan den som gått i mål efter 40 år på arbetsmarknaden och den som aldrig satt sin fot där, om det nu finns några sådana. Den skillnad han vill se mellan grupperna kallar han ”respektavstånd”.

Genom att höja den fiktiva avsättningen från 17,21 procent till 18,5 procent i det allmänna systemet vill Håkan Svärdman ”återställa” ordningen. Och dessutom göra det retroaktivt. Operationen skulle helt plötsligt ge uppemot

900 kr mer i pension i månaden och kunna verka omedelbart. Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S) var mäktigt förtjust i idén, men den krävde stora operationer och ingrepp i skattesystemet och i arbetsgivarnas socialavgifter för att verkställa ändringen.

Pensionsgruppen lyssnade, men kom inte överens. Istället för en stor reform tog de den enklare vägen och ställde nyligen upp på nyttillträde socialförsäkringsministern Ardalan Shekarabis (S) inkomstpensionsbidrag.

–Jag tror att Pensionsgruppen är mer intresserad av att värna Pensionsgruppen än att värna pensionssystemet, säger han apropå att man nu enats om att införa ett bidrag till dem som har för låga pensioner, betalt direkt över statsbudgeten.

BESVIKEN

–Jag fattar inte att borgerligheten vek ned sig och gick med på att införa ett bidrag till inkomstpensionen. De var ju tidigare tveksamma, men de ställde sig alla bakom sossarnas förslag med ett nytt bidrag. Inte en reservation en gång, säger han.

–Det är ett försörjningsbidrag och det inte följer livsinkomstprincipen. Dessutom ökar inte respektavståndet eftersom Pensionsgruppen redan är överens om att höja garantipensionerna och bostadsbidragen. Om jag skulle ha gjort den här reformen hade jag istället bara döpt om garantipensionen till inkomstpensionstillägg. Då får du ett mer renodlat system. Vid sidan av det avgiftsbaserade systemet kan man ha ett system för dem som inte lyckas kvalificera sig fullt ut. De skulle då få tillägget, som idag kallas för garantipension,

Pensionsgruppen är mer intresserad av att värna gruppen än att värna pensionssystemet

Håkan Svärdman är förvånad över att andra fackförbund inte tagit större utrymme i debatten när det gäller socialförsäkringsfrågorna.

Gissa om politikerna kommer att ösa på med mer pengar till pensionerna om bromsen slår till

forts.

plus ett äldreförsörjningsstöd för dom som har det sämst, säger han.

Shekarabipensionerna skapar också en frestelse för politikerna i riksdagen och de olika partierna, menar han.

–Nu i Coronatider finns det risk på allvar att hög arbetslöshet och fallande tillgångsvärden gör att bromsen i pensionssystemet kan komma att aktiveras och sänka pensionerna om ett par år. Gissa om politikerna då kommer att ösa på med mer pengar och höja bidraget. De 600 kronorna i månaden som nu utlovas kommer inte att räcka då, säger han.

BEHOV AV HÖJNING

–Det finns en risk att bidraget kommer att behöva höjas hela tiden, säger han och ger en förklaring till varför hela Pensionsgruppen till slut gjorde vägen för förslaget med ett extra bidrag till pensionärerna, vid sidan av det ordinarie pensionssystemet.

–Det finns förstås en politisk logik som är lätt att se. Sossarna kunde ju inte förlora något på att driva frågan om ett bidrag för att förbättra pensionerna på en gång. Får de igenom det så vinner de röster. Får de inte igenom det, för att borgerligheten röstar ned det, vinner de i alla fall. Då kan ju sossarna skylla på dem som röstade emot förbättrade pensioner. På så sätt var det en win-win-situation för socialdemokraterna, säger han.

GER FÖR LITE

Pensionsexperter och systemförsvare, dit Håkan Svärdman definitivt kan räknas, tycker att principerna med inkomst- och premiepensionssystemet är bra. Problemet är bara att de ger för lite pengar. Där var det ju tänkt att det skulle vara självreglerande. De som såg i pensionskuvertet att det skulle

bli för låg pension skulle själva inse att det inte dög att gå i pension vid 65 eller tidigare. De skulle istället förlänga sina arbetsliv, undvika deltider och kort sagt jobba längre.

Så har det inte blivit. I genomsnitt ligger pensionsåldern på ungefär samma nivå som den gjorde när det pensionssystemet infördes för 20 år sedan. Visserligen finns det många som flexar ut ur systemet och tar en del pension och fortsätter att jobba lägre upp i åldrarna. Samtidigt finns det många som börjar ta ut pensionen vid lägstnivån 61 eller 62 år och hoppar ut ur fiaspelet. Snittåldern för pensionsuttaget ligger dock envist kvar på, just det, 65 år.

LYSSNAT PÅ SIGNALER

Hade människor på bred front lyssnat på signalerna från pensionssystemet och politikerna så hade mycket sett annorlunda ut, men så har det inte blivit.

–Vi måste få en arbetsmarknad där man faktiskt kan jobba längre. Det som är bekymmersamt är att folk inte vill det, säger han och fortsätter:

–Jag tror att många människor inte vill jobba längre än till 65 eller ens det. Du och jag som inte behöver slita fysiskt i jobbet, har det mycket enklare än många andra. Vi glider omkring i arbetslivet och kan sitta här och prata och få betalt för det. Vi tycker dessutom att det är kul. Den fysiska ansträngning vi fått utstå i jobbet har varit att gå hit till Helgeandsholmen idag. Men min bror, som jobbar som kock och min syrra som jobbar i äldre-vården, tänker nog annorlunda. De tycker nog inte att deras jobb är det roligaste som finns och tycker att de vill kunna ägna sig åt något annat, förverkliga sig på andra sätt än genom arbete. De jobbar för att finansiera sin fritid, säger han.

Här inne fattade politikerna beslut om Sveriges första allmänna pensionssystem 1913. Då levde folk inte så länge som idag, ändå sattes pensionsåldern då till 67 år, av statsfinansiella skäl. Man hade inte råd med mer, säger Håkan Svärdman.

Den kalkylen går inte ihop eftersom varje pensionär lever så länge, även om det kan vara svårt att påpeka det i Coronatider där de äldsta är de som drabbas mest och just nu löper störst risk för att deras liv förkortas.

PENSIONSÅLDER 67 ÅR?

När det första pensionssystemet beslutades i riksdagen 1913 satte man pensionsåldern till 67 år. Så länge skulle man jobba för att kvala in.

–Det var ju av statsfinansiella skäl man satte gränsen vid 67 år, hade man haft en lägre ålder hade det blivit för dyrt, säger han.

Han påpekar att ett synsätt lever kvar i socialdemokratin syn på pensioner. Det är att om man jobbat länge, så har man rätt att slippa jobba och får rätt till det nya inkomstpensionstillägget från Shekarabi.

–Det gamla slagordet, gör din plikt –kräv din rätt, lever kvar framför allt i socialdemokratin. Det vore bättre om man sa ”betala din försäkringspremie och kräv din rätt”. Som man nu vill lösa problemet ska man få pension utifrån hur länge man jobbat i Sverige, att man gjort sin plikt. Den som jobbat här i 40 år ska få mer än den som jobbat i 20 år. Man ska alltså räkna på bosättningstiden och inte på de inbetalade pensionsavgifterna, säger han.

Grundproblemet är dock att systemet ger för lite pengar i pension till framför allt låginkomsttagare. Det beror inte på att pensionspolitikerna räknade fel när man skapade systemet.

–Nej, från början räknade de inte fel. Problemet var att man ålade individerna att själva avgöra vad som var en lämplig pensionsålder. Det är ju det första problemet. Det andra problemet var skattereformen när man hittade på den här jobbskatteavdraget. De två har bidragit till att pensionerna blir låga.

Så folk borde inte få bestämma själva när de vill gå i pension? Ska

Intervjun Håkan Svärdman

Pensionsgruppen har varit snabb och lyckats bra med åtgärderna inom premiepensionen. Det ska de ha plus för, säger en stelfrusen Håkan Svärdman.

forts.
vi tillbaka till ATP där man skulle jobba till 65 års ålder?

–Ja jag tror faktiskt att man behöver vara lite hårdare på den punkten, säger han.

Det är knappast något som någon politiker skulle vilja lägga förslag om, nu när anden är ute ur flaskan och människor kan välja att gå i pension när de vill, även om gränsen successivt flyttas uppåt. Men det dröjer innan uttagsgränsen når upp till 67 år, som vi hade förr när folk hade sämre hälsa och hade kortare återstående livslängd.

–Vi har blivit mycket friskare. Jag sitter i seniordelagationen och hör att dagens 70-åringar rent fysiskt och intellektuellt är som 50-åringar var för 40 år sen. Det är en enorm utveckling och då bör man kanske förvänta sig att människor kan jobba lite längre, säger han.

–Sen ska man förstås inte blunda för att 30-40 procent av befolkningen slits på jobbet. Dem måste man fånga upp i sjukförsäkringssystemet. Där har det faktiskt hänt nåt på sistone i och med att regeringen tillsatt min kollega på TCO, Samuel Engbom, som utredare för att ta tag det gäng som inte orkar jobba ända till 65 år eller mer. Om hälften av

det nystädade fondtorget är tillräckligt tufft. Istället ska Pensionsmyndigheten hålla efter ordningen på torget och slänga ut efterföljare till Allra och Falcon som inte levererar eller lurar. Och staten ska ersätta sparare som lurats av de oseriösa, en sorts PPM-garanti.

INGEN UPPHANDLING

Möjligen kan hållningen bero på att försäkringsbolagen har fondbolag som gärna vill vara med på fondtorget och att Forenas medlemmar är anställda i dem. Men Håkan Svärdman tycker ändå, på det hela taget, att Pensionsgruppens hantering av PPM-frågan skötts bra.

–Om jag ska skulle ge några plus till Pensionsgruppen (han är snål med såna till dem) så skulle jag säga att de lyckats bra med åtgärderna inom premiepensionen. De har agerat skyndsamt, även mot bakgrund av den parlamentariska situation man befinner sig i. Merparten av det som lagts fram av Mikael Westbergs utredning kommer nog att träda i kraft, säger han.

Något stelfrusna lämnar vi vår Coronasäkrade intervjuplats vid riksdagshuset, som vi vill ha som fond till bilderna. Det är ju där inne som de nu aktuella pensionsfrågorna ska beredas och röstas om. Frågan är bara om det mitt i Coronapandemin finns någon som tror att det ska gå att genomföra de förslag som Håkan Svärdman förberett.

STELFRUSNA

Att ändra pensionsavgifterna retroaktivt och flytta över hundratals miljarder från arbetsgivaravgifter till löntagarna för att göra pensionssystemet försäkringsmässigt är det nog svårt att få gehör för. Hela landet går ju på knäna och lovar miljarder i kompensation till dem som drabbas i nedstängningen till följd av pandemin. Att då göra om system för att hantera pensionerna mera rättvist eller med mer ”respektavstånd” ligger nog inte först på att-göra-listan.

–Jag vet inte hur det här slutar men att man skulle mäta med att ta den här frågan just nu är inte troligt, säger han. ■

dem i åldrarna 63–65 jobbar vidare några år längre än de tänkt sig skulle det leda till en enorm förstärkning av pensionssystemet och samtidigt öka skatteintäkterna, säger han.

TÄNKA FRITT I FACKET

Nu är det inte problemfritt att sitta med tänkarmössa och tänka fritt i ett fackförbund. Här finns ju en del möjliga intressekonflikter.

–Jag ser inkomstförsäkringarna som knepiga i det sammanhanget. Där kan ju medlemmarna ha sina försäkringar som gör att det kan skapa klyftor i samhället och att man inte längre behandlar alla på samma sätt om de omfattas av de här privata försäkringarna. De ersätter ju mer än det som ligger i det allmänna systemet, säger han.

En annan fråga som man tassar lite kring på Forena rör remissvaret på Premiépensionsutredningen. Där är det tydligt hur medlemsintresset, eller ska vi säga särintresset, kommer fram. Forena upprepar där kravet på att tradförsäkringar ska kunna väljas i PPM, något som försäkringsbranschen utan framgång lobbade för i mer än 20 år. När det gäller upphandling ställer man in sig i fondbolagens led och tycker att

Mercerpartner om hur pensionssystemen kan bli bättre

Han drömmer om en värld utan fribrev

Pensionssparande ska vara kopplat till individen och kunna följa med arbetstagaren vid byte av jobb, inte ligga kvar och kosta pensionsspararen i avgifter under flera decennier. En regering som ger skatteincitament för privat sparande skickar en signal om att långsiktigt sparande för tiden efter arbetslivet är viktigt. Och det måste finnas en flexibilitet i pensionssystemen för att känna igen att inte alla kan jobba länge. Det här är några av åsikterna som förmedlarkoncernen Mercers senior partner David Knox levererar under en intervju med Pensionsnyheterna.

Knox är baserad i Melbourne och är ett tungt namn i pensionsbranschen globalt. Det är han som ligger bakom Mercers årliga globala ranking av pensionssystemen, där Sverige ofta placerar sig i topp fem-ligan, men hittills aldrig som etta. Faktum är att Danmark, Norge och Finland ofta hamnar över Sverige på listan, även om Knox erkänner att alla nordiska system är starka och står väldigt nära varandra. Men vi backar ett steg och börjar med vilka generella lärdomar som kan dras och vilka trender som kan skönjas efter elva års arbete med att ranka de globala pensionssystemen.

–Det generella temat är att människor har insett vikten av både det allmänna pensionssystemet och den allt snabbare växande vikten av privat pensionssparande. Det går inte att bara förlita sig på staten utan man måste tänka på hur de här systemen fungerar tillsammans, säger Knox och tillägger att när livslängden ökar så ökar även andelen av självfinansierade pensionstagare. Ett annat tema han lyfter fram är att styrning och transparens blivit allt viktigare för hur vi ser på pensionssystemen. Det här är kopplat till övergången från förmånsbestämda pensions-

” Vi borde veta vad vi betalar när vi står för majoriteten av risken

planer till premiebestämda planer där risken allt mer lämpas över på spararen.

–Traditionellt sett har pensionsfonder inte varit särskilt transparenta med hur de bedriver sin verksamhet och vad avgifterna som pensionstagaren betalar är. Det finns mycket mer att göra i det här området men generellt sett har det blivit bättre. Vi borde veta vad vi betalar när vi står för majoriteten av risken, säger han.

Det råder kris inom pensionsområdet överallt. En ganska enkel slutsats att dra när det veckovis kommer rapporter som kungör att dagens generation bara får klara sig på 65 procent av arbetslivsinkomsten när den går i pension om 20 eller 30 år. Dessutom måste vi arbeta längre på grund av att vi lever längre. Och värre kommer det bli. Till råga på allt har vartenda pensionsbolag de senaste fyra-fem åren varnat för att tillväxten snart stannar av och att den starka avkastningen som levererats blir mycket svårare att uppnå. Att 2019 var det bästa året på två decennier för många av de största bolagen förändrar inte budskapet: förvänta er sämre tider. I skrivande stund befinner vi oss mitt inne i en global ekonomilamslagen av coronapandemin så

en finansiell kris kom betydligt snabbare än väntat. Intervjun ägde rum några veckor innan det värsta slog till, och i sin syn på pensionernas framtid berörde Knox mer behovet av flexibla pensionssystem och flexibla pensionsprodukter. Men att vi behöver arbeta längre var han tydlig med.

–Vi lever längre idag så helt klart behöver de flesta också arbeta längre. Det är oundvikligt. Samtidigt måste vi erkänna att inte alla klarar av att arbeta mer på grund av att ett slitsamt yrke. Hela idén med pension är lite förlegad idag. Det vi behöver är att se till att människor gradvis kan gå ner i arbetstid eller byta jobb när de blir äldre, säger han och tillägger:

–Vad gäller en väntad låg ekonomisk tillväxt och fortsatt låga räntor så behöver vi tänka mer på var vi investerar i framtiden. En bredare och mer global verksamhet behövs.

SLOPA FRIBREV

När han nämner ”mer flexibla pensionsprodukter” kommer vi in på ett område han tycker Sverige kan göra bättre. Men inte bara Sverige utan det är något många andra länder behöver titta på, nämligen fribrev. Knox tycker att det behövs en så kallad portabel pensionsplan, som följer med individen när hen byter jobb. På det sättet har man bara en tjänstepensionsplan och inte fem eller sex. Idén med att det finns pensionssparande liggande där inget betalas in men där avgifter dras är ut och är in är ”helt klart inte ett bra system”, menar han.

–Många svenska sparare har flera konton hos flera olika aktörer

forts.

och det fortsätter så när de byter jobb. Det är inte ett bra utfall. I vissa andra länder har man redan tagit steg för att få bort det här men framför allt är det viktigt att ett pensionskonto ska kunna flyttas. Du ska inte behöva öppna ett nytt varje gång du byter jobb, säger Knox.

Vissa människor kanske vill ha flera konton och det är helt i sin ordning. Men har man ett enda så bör avgifterna sjunka och därmed pensionsutfallet bli bättre, tycker Knox. Däremot passar han på att prisa MinPension för sitt arbete med att göra spararnas pensioner mer överskådliga.

–Det är bra, men samtidigt ser man fortfarande tre eller fyra olika pensionskonton där tre eller fyra olika avgifter dras. Det är inte alls bra.

I Australien har uttagsavgifter slopats för att förenkla en konsolidering. I grannlandet Norge har man också dragit igång arbetet med ”egen pensionskonto”, en reform som innebär att alla anställda ska ha ett eget pen-

Skattemässiga incitament för privat sparande spelar en viktig roll

sionskonto där tjänstepensionen följer med automatiskt vid byte av arbetsgivare.

–Med all den digitala teknologin som står till buds så borde inte det här vara svårt att göra, säger David Knox.

INFÖR SKATTEGYNNAT PRIVATSPARANDE

Det andra steget som skulle göra att Sverige skulle klättra på pensionsrankingen, men som framför allt många sparare och många i branschen skulle gilla är att återinföra ett skattegynnade privat sparande för pension. Ett skattegynnade sparande som inte är specifikt kopplat till pensionen, som i fallet med ISK och kapitalförsäkringar, har en tendens att gynna höginkomsttagare medan ett pensionssparande gynnar alla. Det är i alla fall Mercers och David Knox ståndpunkt.

–De flesta kommer inte spara i 30 år utan att ha något slags incitament. Skattemässiga incitament i det här fallet spelar en viktig roll

och det borde regeringen fokusera på. Budskapet är det viktiga. När en regering gör det skickar man en signal om att pensioner är viktiga, säger Knox.

Dessutom menar han att många glömmer att sparare fortfarande ska betala skatt på kapitalet när det tas ut om 20 till 30 år. Kan man vänta med att ta ut vissa skatter lite senare så kan man skapa en långsiktigt mer hållbar ekonomi.

Oavsett tankar på vad som kan bli bättre i det svenska pensionsystemet så lyfter han fram att de nordiska länderna har gjort det bra eftersom det finns ”en samhällelig gemenskap” här. Generellt sett gillar de flesta att lägga undan pengar för framtiden.

–Men det viktigaste är att det finns en bred täckning. Nästan alla är med i systemet. Jämför man med till exempel USA så är det betydligt mer individualistiskt där borta och där bara drygt hälften av arbetstagarna är med i någon form av pensionsplan, avslutar Knox. ■

Efter ett 2019 där en överväldigande majoritet av pensionsbolag och fonder, från de privata bolagen till AP-fonderna, redovisade sina starkaste avkastningar på nästan två decennier, så slog Coronakrisen till med en oväntad och dessutom oväntad snabb kraft. Helt plötsligt försvann miljarder av pensionskapitalet på lite över en månad och den globala ekonomin går på knäna. Pensionsnyheterna har pratat med några av de största aktörerna på pensionsmarknaden för att se hur de klarat smällen hittills. Konsensus verkar vara att nedgången kändes rejält men att alla står starka, åtminstone i nuläget. Här tas inga panikartade beslut och buffertarna är goda.

Så har pensionsjättarna klarat Coronakrisen

STÅR PÅ STADIG MARK

–Det är klart att vi som alla andra drabbats av den dramatiska nedgången. Men vi har en långsiktig och väldiversifierad portfölj, och står fortsatt på stadig mark. Tittar man till exempel på solvensen så har vi fortfarande mycket goda marginaler, säger AMF:s kapitalförvaltningschef Tomas Flodén till Pensionsnyheterna.

Börsraset har från februari till mitten av mars varit det kanske snabbaste och största i modern tid. Hur djup svackan blir är väldigt oklart just nu men även Folksam uppger att bolaget är finansiellt stabilt och kan stå emot mer negativ utveckling även från nuvarande nivåer.

–Hittills har utvecklingen haft begränsad påverkan i våra bolag. För Folksam Liv uppgick den kollektiva konsolideringen per sista februari till 117% och solvensgraden till 162%, säger vice vd Michael Kjeller.

AGERA INTE FÖR SNABBT

Att avkastningen har drabbats är dock tydligt. Men på grund av antingen defensiva eller väldiversifierade portföljer står bolagen fortfarande stadigt och just därför väljer ingen att frångå sina långsiktiga placeringsinriktningar och agera för snabbt och sälja tillgångar i stressade lägen.

–Kortsiktigt agerande av den typen är sällan bra för vare sig

marknaden eller för avkastningen, säger Länsförsäkringar Livs vd Jakob Carlsson, som tillägger att bolaget reducerade aktierisken något innan krisen inträffade. Reduceringen av aktierisken i Länsförsäkringar Liv beror dock på ett ansvarsfullt balanserande av risktagandet just för att bolaget ska kunna tåla kraftiga nedgångar, menar Carlsson. AMF har förvisso justerat sitt innehav lite eftersom effekterna av Coronasmittan blivit tydligare, men den långsiktiga grunden kvarstår.

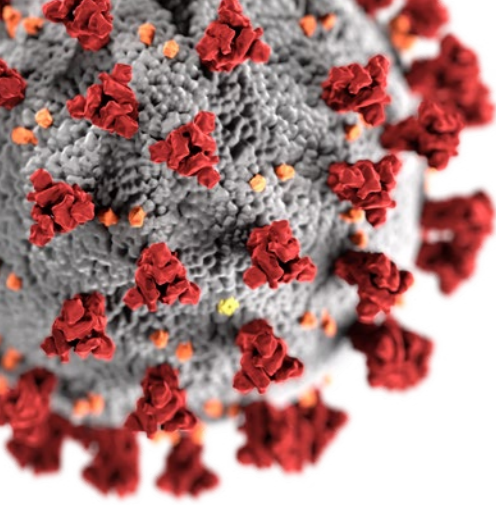
–Det gäller inte minst i det 30-tal svenska bolag som vi är stora ägare i, och i våra fastigheter och alternativa investeringar. Därför använder vi framförallt våra likvida tillgångar, det vill säga utländska aktier och räntebärande papper, för att göra justeringar för den här typen av händelser, säger Tomas Flodén.

Även Skandia använder sig av likvida räntebärande tillgångar för att justera och i nuläget har bolaget inte behövt sälja några tillgångar, uppger kapitalförvaltningschefen Lars-Göran Orrevall.

–När världens aktiebörser har tappat en fjärdedel av sitt värde på en månad så har vår portfölj bara tappat några enstaka procent. Det beror främst på vår allvädersportfölj, en väl diversifierad portfölj
vänd

Det krävs skattemässiga incitament för ett privat pensionsparande i Sverige, om pensionssystemet ska komma ikapp våra nordiska grannar, berättade David Knox på Pensionsnyheternas Terminsstart Pension.

forts.

med mycket alternativa investeringar. Ett bra skydd i portföljen har också varit en hög andel utländsk valuta eftersom kronan oftast försvagas i kristider, säger han.

Hos Folksam Liv vill man inte kommentera exakt vilka förändringar man gjort men Michael Kjeller säger att fastigheter och infrastruktur är bra alternativ till riskspridning.

BEKYMRADE FÖR SAMHÄLLET

Om det är någon oro hos branschen så ligger den vid hur de samhälleliga effekterna blir och hur alla små och medelstora företag kommer påverkas. Dessutom finns det en oro för hur samhället och sjukvården ska klara hanteringen av alla de som blir sjuka.

–Självklart är de mänskliga och de ekonomiska konsekvenserna, att många människor blir utan jobb, oroande. Börsrasen är också oroande på sitt sätt. Även om vår portfölj klarat sig väl finns det naturligtvis en stor osäkerhet vad nuvarande läge ska leda till både ekonomiskt som socialt, säger Skandias Lars-Göran Orrevall.

Någon oro för de egna bolagens situation finns inte i nuläget. Som Michael Kjeller på Folksam säger ska de på grund av sin finansiella styrka klara av betydligt värre situationer.

–Vi kan sitta still i båten, men har mandat och utrymme att både öka och minska risknivån och håller ett vakande öga på vad som händer, säger han.

FÖRDELEN MED TRAD

Dessutom är det i sådana här lägen den traditionella försäkringen kommer till sin rätt. När det blev klart att vi befann oss mitt inne i

en pandemi som skulle ha rejäl påverkan på ekonomin och börserna började ha dagar med tvåsiffriga nedgångar så gick bolagen själva ut med information om att man kan vara lite lugnare om man som sparare har sina pengar i en traditionell livförvaltning. Här får spararen åtminstone en garanterad summa varje månad.

–Det råder givetvis en stor osäkerhet kring hur krisen kommer att fortlöpa, och hur djup den kommer att bli. Men den traditionella förvaltningens styrka är att klara av även tuffa tider, så jag känner ingen oro över att vi inte kommer att ta oss igenom den här tuffa perioden, säger Tomas Flodén till Pensionsnyheterna nu. Men det finns en typ av traditionell förvaltning som kanske inte passar att byta till i dessa tider. Pensionsmyndigheten har med anledning av pandemiutbrottet samlat information om sin förvaltning på en speciell sida och varnar faktiskt för att flytta pengar till trad just nu. Rådet är att de som inte är beroende av PPM-pengarna omedelbart ska vänta med att flytta från fondförsäkring till tradförsäkring eftersom trad bara har lite över 30 procent i aktier och spararen då kan missa en eventuell uppgång. Alltså: stanna kvar i fonder tills börsen vänt igen och byt sen till tradförsäkring för att minska risken.

VARNAR FÖR SÄMRE TIDER

Krisen vi nu är mitt inne i kom snabbt och har haft en brutal effekt på den globala ekonomin. De senaste åren har nästan samtliga i pensionsbranschen haft väldigt starka resultat och levererat bra avkastning, men samtidigt varnat för sämre tider. Även efter det att många haft sina bästa avkastningstal på decennier förra året, har varningarna fortsatt och det som hänt i år har inte fått någon att omvärdera sina långsiktiga planer för kapitalförvaltningen.

–Nej, inte egentligen. Vi har under ganska många år nu flaggat för att vi är på väg mot en mer lågavkastande miljö, och ställt om mot mer långsiktiga tillgångar. Vi visste naturligtvis inte att en pandemi

skulle komma, men att vi gick mot tuffare tider var vi ganska säkra på. Sedan får vi utvärdera vad de långsiktiga konsekvenserna av de massiva fiskala räddningspaketen kan bli för realekonomin och de finansiella marknaderna, säger AMF:s Tomas Flodén. Skandias Lars-Göran Orrevall säger detsamma och menar att fokus kvarstår på ”allväderstänket” som hittills varit nyckelfaktor till bolagets framgång.

–Visst har avkastningen på finansiellt sparande varit mycket god de senaste, säg, tio åren. Och även om vi under senaste året varnat för att börserna inte är lika mottagliga mot negativa nyheter som tidigare så kunde vi självklart inte förutspå coronaviruset. Men vi behöver inte ändra sättet som vi arbetar på nämnvärt då vårt sätt att fokusera på allvädertänkandet har varit nyckelfaktorn till vår framgång. Omvärlden och finansmarknaderna förändras hela tiden och portföljen behöver vid olika tillfällen anpassas. Infrastruktur och krediter är till exempel två områden som går att utveckla vidare, säger han.

Och Länsförsäkringar Livs Jakob Carlsson manar till långsiktigt tänkande, samtidigt som han betonar att bolaget analyserar alla konsekvenser av det som händer.

–Jag tycker att Finansinspektionens uttalande från den 20 mars (där man uppmanade försäkringsbolagen att inte paniksälja utan agera långsiktigt i kraft av sina buffertar, reds anm.) visar att de är inne på samma linje. Det skulle vara negativt för marknaderna och för pensionsspararna om stora livbolag börjar tvivla på sitt risktagande när marknaderna redan är svaga, säger han.

I samband med den här artikeln kontaktade Pensionsnyheterna även Alecta, som valde att inte uttala sig med hänvisning till att läget är så osäkert just nu. ■

53%

SÅ MÅNGA FÖRVÄNTAS VARA I DEN ARBETANDE BEFOLKNINGEN 2070. De andra 47 procenten ska då leva på vad de arbetande drar ihop.

25%

AV BEFOLKNINGEN KOMMER ATT VARA 65 PLUS ÅR 2070. Idag är det bara 20 procent i den gruppen, meddelar SCB i sin nya befolkningsframskrivning.

Hedge fund tycoon's appointment raises eyebrows in Norway

● After months of suspense, the revelation in Oslo last month of the new face set to lead the world's biggest sovereign wealth fund was met with some bafflement.

Known primarily as a hedge fund manager, questions immediately arose as to how this new chief executive officer-designate of Norges Bank Investment (NBIM) would transfer his skills to an benchmark-guided fund – and what his recruiters had in mind when choosing from this particular market segment. Nicolai Tangen, the founder, CEO and chief investment officer of London-based AKO Capital, has been chosen by Norway's central bank to succeed Yngve Slyngstad, the longstanding CEO of its unit NBIM, in September. Although AKO Capital's flagship is the AKO Fund – a hedge fund which avoided last month's equity crash and produced a positive return of 0.2% in the year to 25 March. Having set the firm up in 2005, Tangen is a wealthy man who has become a philanthropist. AKO Foundation, which he established in 2013, supports charitable causes that improve education, promote the arts, or mitigate cli-

Nicolai Tangen.

mate problems, according to the biography supplied by Norges Bank.

Tangen has a notably broad educational background, possessing a degree in finance from Wharton School of Finance at the University of Pennsylvania, a Master's in History of Art from London's Courtauld Institute of Art, as well as a Master's in Social Psychology from London School of Economics, awarded just three years ago. He also studied Russian at the Norwegian Armed Forces' School of Intelligence and Security.

Watchdog sees grounds for 'urgent' improvements to ESG reporting

● Companies need to further improve their non-financial reporting, and in some respects “urgently”, according to the EU financial markets watchdog.

Every year ESMA publishes a report about enforcement and regulatory activities related to corporate reporting, which over the years has also come to entail increased scrutiny of non-financial statements. Based on companies' non-financial statements reviewed last year, it said it “observes that there is room for improvement in relation to certain requirements, notably disclosure of the principal risks related to environmental matters and especially climate change, the impact of the environment/climate change on issuers and the financial consequences of that impact”. “ESMA acknowledges that issuers may still be undergoing a learning curve as regards to preparing non-financial

information in accordance with the requirements of the Accounting Directive, but nevertheless highlights that these important aspects of the non-financial statement merit further urgent enhancements in the upcoming reporting period,” it added. Other observations relayed by the watchdog included that more work needed to be done on specific aspects of Key Performance Indicator (KPI) disclosure, such as how the KPIs selected by the issuer relate to its targets, and that issuers in its sample used a wide range of disclosure frameworks to prepare their non-financial statements.

“Investors are [...] increasingly demanding reliable and relevant disclosure on ESG factors,” said Steven Majoor, chair of ESMA. “Examinations of non-financial statements during 2019 show that further efforts are needed from European issuers.

Danish pension funds draw back from US for-profit prisons

● Danish pension funds PKA, Lærernes Pension and Velliv have all taken action recently on their holdings in US companies involved in the running of for-profit prisons, with the first two divesting and the third engaging with firms to improve practices.

The three pension funds had been highlighted in a Danish investigative report for having had investments – albeit relatively small – in a pair of companies targeted by campaigners in the US and which have now been sold off by some major North American pension funds.

Particularly in the US, pension funds came under pressure last year to divest shares in companies running detention facilities in which children were separated from parents at the US/Mexico border. The American Federation of Teachers (AFT), the second-largest teachers' trade union in the US, has campaigned for pension fund divestment from the two US listed companies operating private prisons – CoreCivic and GEO Group. Karsten Kjeldsen, chief executive officer of the Danish teachers' pension fund, Lærernes Pension, told IPE the DKK101bn (€13.3bn) fund had decided at its board meeting on Friday to sell off its holding of around \$1m in CoreCivic. “The company has been on our yellow list [watch list] since January because of our ESG concerns, and at the meeting we decided, we now want to exclude them, because we feel the investment is moving in the wrong direction,” he said.

TERMINSSTART PENSION

9 SEPTEMBER PÅ GRAND HÔTEL,
STOCKHOLM

Boka den 9 september!

Vi hoppas och tror att vi ser en ljusning när det gäller Coronakrisen till hösten och planerar inför Terminsstart Pension som vanligt. Eller nästan som vanligt - det kommer även vara möjligt att följa konferensen digitalt.

Varmt välkommen!

Så här tycker några av våra tidigare deltagare på Terminsstart Pension:

Mikael Nyman är en extremt bra moderator. Tuff, påläst och lyssnar ordentligt på föredragen och ställer kloka uppföljningsfrågor.

Gillar de olika inslagen. Alltid skön stämning och någon lite spännande nyhet

Bra disponering och tempo i trevlig miljö. Tid för att prata med branschkollegor.

Upplägget och många intressanta och högaktuella ämnen, jättebra moderator samt att de flesta var bra föreläsare och höll ok kvalité.

www.terminsstartpension.se